

Aanpak gewasbeschermingsmiddelen in drinkwaterbronnen

Bescherming van de drinkwaterbronnen - grondwater en oppervlaktewater - is essentieel voor de productie van schoon en veilig drinkwater. In de recente Nationale Analyse Waterkwaliteit (NAW) (PBL, 2020) wordt echter geconcludeerd dat de kwaliteit van drinkwaterbronnen onder toenemende druk staat. De doelen van de Kaderrichtlijn Water (KRW) zijn, onder andere door de emissie van bestrijdingsmiddelen, nog ver uit zicht. Uit het addendum van de NAW (mei 2020) volgt dat in 47 van de 156 beschouwde grondwaterwinningen voor drinkwaterproductie bestrijdingsmiddelen worden aangetroffen in norm-overschrijdende concentraties. Het PBL constateert daarnaast ook een "vergrijzing" van het grondwater: lage concentraties van een cocktail van bestrijdingsmiddelen zijn vrijwel overal aanwezig. Uit de tussen-evaluatie van de Tweede nota duurzame gewasbescherming 2013-2023 'Gezonde Groei, Duurzame Oogst' (PBL, 2019) is gebleken dat de doelen voor het terugdringen van normoverschrijdingen in oppervlaktewater bestemd voor drinkwaterproductie vooralsnog ook niet gehaald worden.

Uitvoeringsprogramma Toekomstvisie Gewasbescherming 2030

In september 2020 is het Uitvoeringsprogramma Toekomstvisie Gewasbescherming gepubliceerd, waarin de ambitie is opgenomen om in 2030 nagenoeg geen emissies van gewasbeschermingsmiddelen naar het milieu meer te hebben. In dit Uitvoeringsprogramma zijn ook de eerder geformuleerde doelen uit de Tweede nota duurzame gewasbescherming opgenomen: In 2023 moet het aantal overschrijdingen van de drinkwaternorm in oppervlaktewater met 95% zijn afgenomen ten opzichte van 2013, en uiterlijk in 2027 wordt overal voldaan aan de normen voor gewasbeschermingsmiddelen uit de KRW. Vewin onderschrijft deze ambities en heeft het uitvoeringsprogramma mede ondertekend.

Terugdringen emissie gewasbeschermingsmiddelen naar het milieu

Voor de drinkwatersector is het realiseren van de ambities uit het Uitvoeringsprogramma essentieel. Vooralsnog zijn echter de doelen van de Tweede nota en de KRW nog niet in zicht. Het is daarom cruciaal dat er daadkrachtig wordt ingezet op emissiereductie van gewasbeschermingsmiddelen, met name als het gaat om drinkwaterbronnen.

- **Zorg voor een daadkrachtige en ambitieuze uitvoering van het uitvoeringsprogramma en focus op de doelen voor 2023 en 2027 voor drinkwaterbronnen.**

Uit de ex-ante evaluatie van het uitvoeringsprogramma door de WUR blijkt dat het onduidelijk is of met de voorgenomen maatregelen de doelen worden gehaald. Dit is een zorg voor alle betrokken partijen. Vewin steunt daarom het advies van de WUR om tussendoelen in het uitvoeringsprogramma verder te concretiseren. Voorgesteld wordt hiervoor gebruik te maken van de conclusies uit de tussenevaluatie van de Tweede nota op het gebied van het toelatingsbeleid.

- **Onderzoek de mogelijkheden om het toelatingsbeleid van gewasbeschermingsmiddelen verder te verbeteren door o.a:**
 - **emissiereducerende maatregelen niet te verdisconteren in het toelatingsbeleid;**
 - **een meer systeemgerichte aanpak te hanteren om zo stapeleffecten van dezelfde werkzame stof, combinatie-effecten door verschillende stoffen en ongewenste substitutie van middelen te verminderen. Dit kan bijv. door een maximum te stellen aan de totale milieubelasting per teelt.**

Bewustwording, toezicht en handhaving

Naast het nemen van nieuwe maatregelen is meer aandacht nodig voor toezicht en handhaving van bestaande maatregelen. Onderzoek heeft bijvoorbeeld uitgewezen dat veel agrariërs zich in de praktijk onvoldoende bewust zijn van het feit dat in grondwaterbeschermingsgebieden restricties gelden voor het

gebruik van gewasbeschermingsmiddelen, en dat middelen met risicovolle stoffen hier niet toegepast mogen worden.

- **Zet stevig in op effectief toezicht en handhaving van huidig beleid en regelgeving, en focus hierbij op bescherming van drinkwaterbronnen;**
- **Stimuleer en/of draag bij aan de uitvoering van regionale projecten met een integrale aanpak en initiatieven voor bewustwording.**